

Dôležitou súčasťou Európskej únie sú agentúry EÚ. Ich činnosť sa týka najrôznejších oblastí, ktoré ovplyvňujú každodenný život žien i mužov. Napríklad sem patrí bezpečnosť potravín, doprava, rodová rovnosť a mnoho ďalších.

Každá agentúra je riadená správnu radou, ktorá zodpovedá za to, že agentúra plní svoje poslanie. V týchto správnych radách sú zvyčajne zastúpené členské štáty, Európska komisia a Európsky parlament alebo aj iné agentúry.

Napriek záväzku EÚ pre rodovú rovnosť v rozhodovacích procesoch v správnych radách agentúr EÚ zjavne chýba rovnováha v zastúpení žien a mužov. Iba jednej z troch správnych rád predsedá žena a pokiaľ ide o členov, pomer žien k mužom je ešte nižší.

Členovia správnych rád sú menovaní hlavne členskými štátmi, potom Európskou komisiou a Európskym parlamentom.

V roku 2015 bol podiel žien medzi členmi správnych rád, ktorých menujú členské štáty, iba 30 %. Európska komisia nominovala 26 % žien a Európsky parlament 40 %.

Glosár a tezaurus rodovej rovnosti

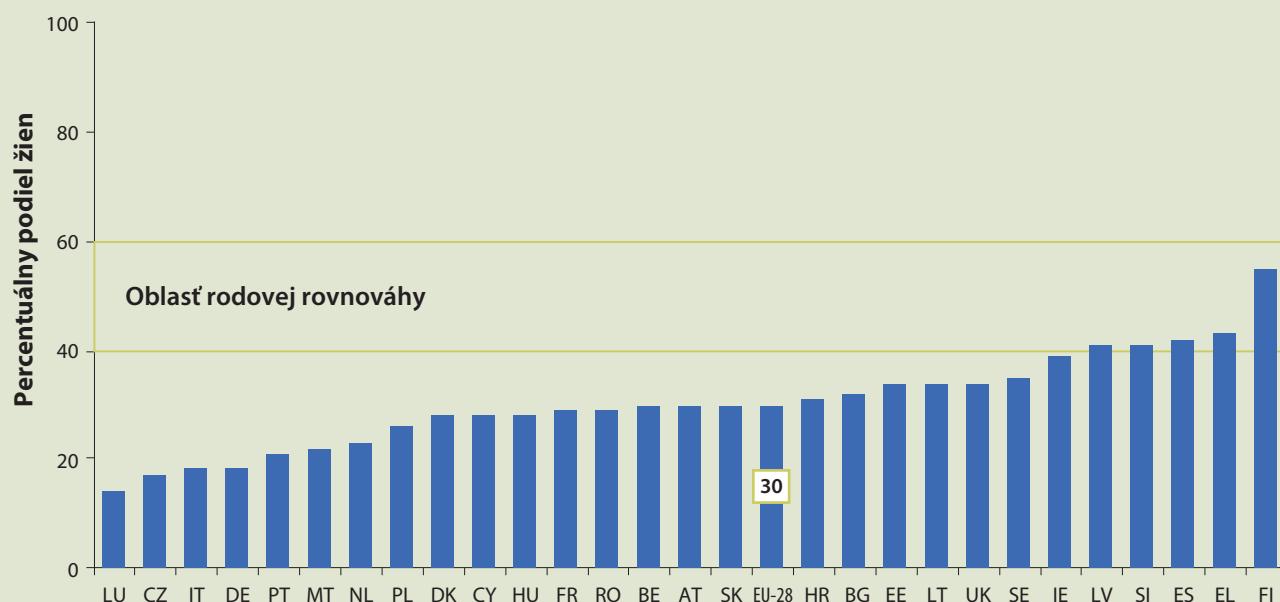
Prah parity

Pokiaľ ide o splnenie plánu, ktorým je zabezpečiť rovnakú účasť žien a mužov, miera účasti v pomere 50/50 sa zvyčajne považuje za cieľ parity. Za prah parity považuje Rada Európy minimálnu mieru účasti v rozsahu 40 % tak v prípade žien, ako aj mužov.

<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

Graf 1 – Ženy delegované/menované do správnych rád členskými štátmi

Klesajúci počet žien v riadiacich funkciách agentúr EÚ

Na rozdiel od kolísajúceho, aj keď celkovo rastúceho podielu žien v predsedníckych funkciách v správnych radách, boli ženy v riadiacich funkciách v agentúrach EÚ v rastúcom trende v období rokov 2003 – 2009, ktorý kulminoval v roku 2009 s 29 % (6 z 21). Tento trend sa však začal obracať a v roku 2014 sa nakoniec znížil na 16 % ⁽¹⁾.

Databáza rodových štatistík inštitútu EIGE je užitočným nástrojom, ktorý možno použiť na sledovanie pokroku v zastúpení mužov a žien v rozhodovacom procese v agentúrach EÚ. Relevantné dáta možno nájsť hľadaním hesla „ženy a muži v rozhodovacom procese“.

Nárast počtu agentúr EÚ z 24 na 37 v rokoch 2011 a 2012 označuje bod, v ktorom ženy začali strácať pôdu pod nohami vo výkonnom rozhodovaní, pretože nové funkcie prechádzali najmä na mužov.

Predpisy o rodovej rovnosti

V roku 2015 mala o niečo viac ako štvrtina agentúr EÚ (10 z 39) ustanovenia týkajúce sa rodovej rovnováhy vo svojich zakladajúcich právnych predpisoch, či uvedené v novších verziách. Prieskum inštitútu EIGE ukazuje, že agentúry s ustanoveniami k rodovej rovnosti majú celkovo vyšší podiel žien vo svojich správnych radách. Tridsať percent agentúr s týmito ustanoveniami dosiahlo rovnováhu medzi pohlaviami vo svojich správnych radách v porovnaní s iba 18 % agentúr bez takýchto predpisov.

Agentúry s rodovou rovnosťou v správnych radách

- Eurofound, ETF, FRA (s ustanoveniami o rodovej rovnosti)
- CPVO, ECDC, ECHA, OHIM, CdT (bez ustanovení o rodovej rovnosti)

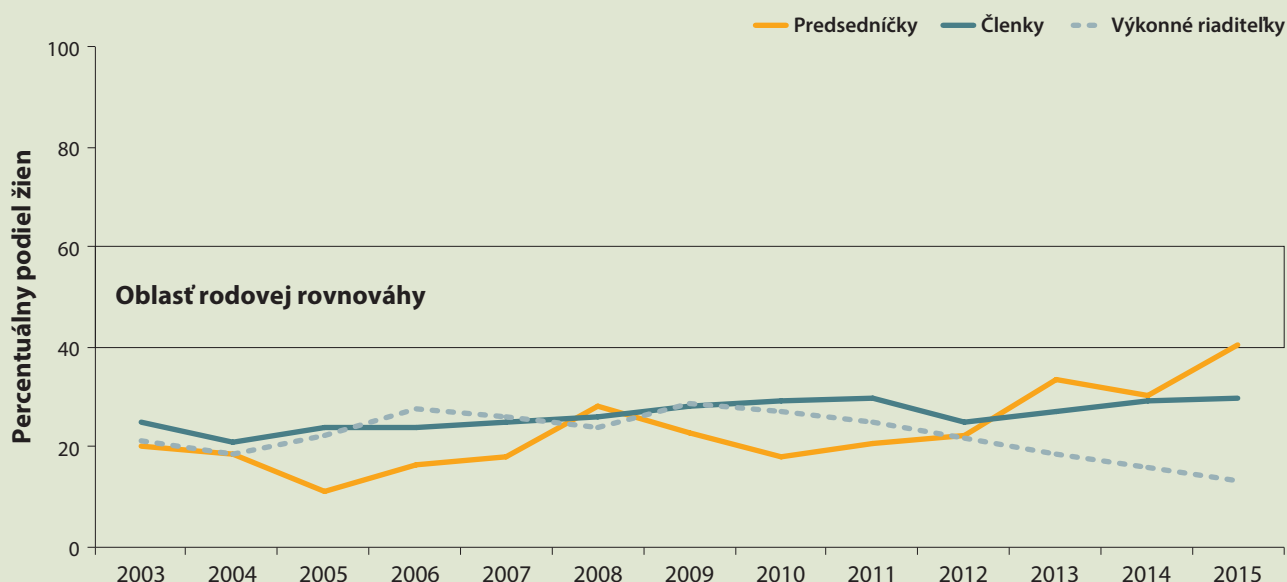
Ďalšie informácie od inštitútu EIGE

V databáze rodových štatistík sa nachádzajú najnovšie údaje týkajúce sa moci a rozhodovania na vnútroštátnej úrovni a na území celej EÚ. Údaje sú porovnateľné v rámci členských štátov.

⁽¹⁾ V 6 z 38 agentúr stála v roku 2014 na čele žena:

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA), Európska obranná agentúra (EDA), Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE), Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), Európska nadácia pre odborné vzdelávanie (ETF), Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie (CdT)

Graf 2 – Percento žien v najvyšších rozhodovacích funkciách agentúr EÚ ročne

Ustanovenia o rodovej rovnosti v právnych dokumentoch agentúr môžu byť účinným opatrením na zlepšenie rodovej rovnováhy v správnych radách. To platí najmä v prípade agentúr pracujúcich v sektoroch s významnou rodovou nerovnováhou kvôli segregácií pohlaví (napr. bankovníctvo, doprava a obrana).

Cesta za úspechom

Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (EMSA) nemal žiadne ustanovenia týkajúce sa rodovej rovnováhy v zakladajúcom nariadení a v čase jeho vzniku neboli v správnej rade zastúpené ženy. Takéto ustanovenia boli však neskôr zahrnuté do zmien zakladajúceho textu a v čase od 2003 do 2014 sa podiel žien v správnej rade zvýšil o 12 percentuálnych bodov.

Segregácia podľa pohlavia pretrváva

Podiel žien je vyšší v správnych radách agentúr so sociálno-kultúrnymi kompetenciami (45 %) v porovnaní s priemerom 29 %. V odvetviach, kde je pracovná segregácia bežná, ako sú infraštruktúra, bankovníctvo/financie a bezpečnosť/obrana je dosiahnutie rodovo vyváženej nominácie veľmi náročné.

Prevažnosť mužov v správnych radách európskych agentúr, ako sú napríklad európske orgány dohľadu, európske regulačné orgány plus SZBP agentúry, jasne odráža takúto segregáciu, keďže členstvo v rade sa automaticky priradí úradníkom, ktorí už majú podobné funkcie na vnútroštátnej alebo európskej úrovni.

Segregácia pohlaví, ktorú vidno v agentúrach EÚ, je podobná tej, ktorú možno badať v národných ministerstvách, kde muži prevládajú v rezortoch týkajúcich sa základných funkcií štátu, ako sú napríklad obrana, spravodlivosť a zahraničná politika, zatiaľ čo ženy sú sústredené na ministerstvách so spoločensko-kultúrnymi funkciami, ako sú vzdelávanie, zdravotníctvo a kultúra.

Iba v 6 z 38 agentúr EÚ stála v roku 2014 v čele žena.

Závazok k rodovej rovnosti

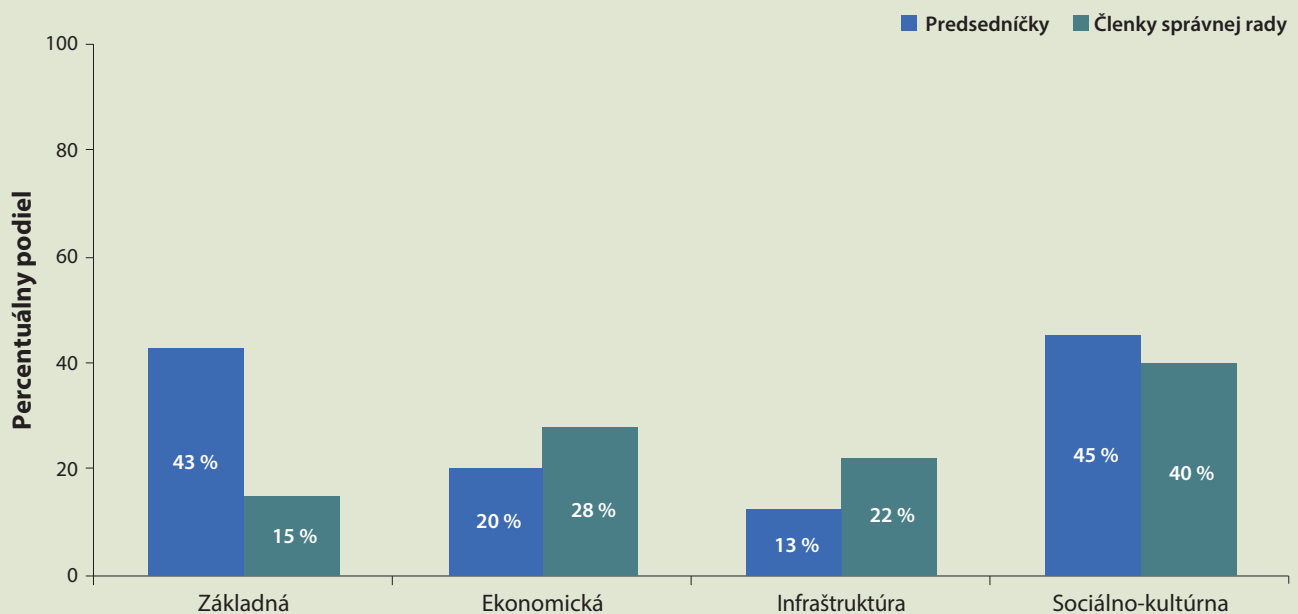
Strategický záväzok **Európskej komisie** pre rodovú rovnosť na obdobie rokov 2016 – 2019 opätovne potvrdzuje jej odhodlanie podporovať rovnosť medzi ženami a mužmi v rozhodovacom procese.

Komisia tiež vyhlásila, že bude zlepšovať vnútornú rodovú rovnováhu, a to stanovením cieľa 40 % príslušníkov jedného pohlavia vo výboroch a expertných skupinách zriadených Komisiou.

Európsky parlament opakovane vyzval členské štáty, aby zvýšili zastúpenie žien v rozhodovacích orgánoch a vyzval Komisiu, aby navrhla právne predpisy, vrátane kvót pre zvýšenie zastúpenia žien v korporátnych riadiacich orgánoch o 40 % do roku 2020 ⁽²⁾.

⁽²⁾ Pozri uznesenie zo 6. júla 2011 o ženách a riadení podnikov [2010/2115 (INI)], uznesenie z 13. marca 2012 o rovnosti žien a mužov v Európskej únii – 2011 [2011/2244 (INI)].

Graf 3 – Ženy v správnych radách agentúr EÚ podľa typológie BEIS 2015

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE) je centrom poznatkov EÚ o rodovej rovnosti. Inštitút EIGE poskytovaním odborných poznatkov a porovnateľných a spoľahlivých údajov o rodovej rovnosti v Európe podporuje tvorcov politik a všetky príslušné inštitúcie v ich úsilí, ktoré sa zameriava na to, aby sa rovnosť medzi ženami a mužmi stala skutočnosťou pre všetkých Európanov.

Ďalšie informácie nájdete:

<http://eige.europa.eu>

[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)

twitter.com/eurogender

[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, EIGE
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITVA/LITHUANIA

Tlač: MH-02-16-054-SK-C 978-92-9493-128-3 10.2839/594607
PDF: MH-02-16-054-SK-N 978-92-9493-119-1 10.2839/530743